

Hadigondozó intézmény szervezése Szegeden.

— Zita királyné hét láda szeretetadománya a szegedi hadiárvának. —

(Saját tudósítónktól.) Nehány nappal ezelőtt, mint megírtuk, a kormány rendeletet bocsátott ki a hadigondozás ügyében. A rendelet alapelve az, hogy a hadigondozás ügye nemzeti feladat, amelyet az állam az önkormányzati hatóságoknak és a társadalomnak közreműködésével teljesít. A társadalom a gondozásban való állandó és intézményes részvételét a hadigondozók — pártfogók és tanácsadók — útján gyakorolja. A kormány ezért elrendelte, hogy a hadigondozókat községenként össze kell írni, ennek alapján a hadigondozók névjegyzékét meg kell állapítani. A hadigondozó intézmény szervezése alkalmával városi, illetőleg járási hadigondozó bizottságot alakítanak. Az árvaszéknek természetesen fontos szerep jut a hadigondozó bizottság működése körül, amelynek működését irányítja és ellenőrzi.

Dr. Somogyi Szilveszter polgármester a hadigondozói intézmény szervezése ügyében szerdán déli tizenkét órára értekezletet hívott össze. Ennek kapcsán fölkerestük dr. Pálffy József árvaszéki elnököt, aki a hadigondozói intézmény szervezéséről és általában a szegedi árvaszék működéséről a következőket volt szives elmondani:

— A magam részéről már is biztosítva látom a szegedi hadigondozói intézmény sorsát. Jóval a rendelet életbelépése előtt, még a háború elején szerveztem ilyen pártfogói intézményt, amely azóta szép sikerrel működik. Felhívásomra annak idején — férfiak és nők — mintegy 540-en jelentkeztek, vagyis többen, mint amennyire a gondozásra szoruló hadiárvaik számához képest szükség volt.

— A pártfogók nemcsak tanácsal látták el a hadiárvaikat, hanem gondom volt rá, hogy a rendelkezéseimre álló segítőforrásokból minden alkalommal támogassák is őket. Karácsonykor ajándékokkal köszöntötték be a hadiárvaikhoz, akiknek esetenként cipőt és ruhát is adtunk.

— Szegeden a hadiárvaik száma aránylag nem nagy. Körülbelül ötszáz hadiárváról van szó, de ezek közül mindössze csupán három százalék szorul állami gondozásra, a többit az édesanyja vagy a gyámja látja el. Természetesen ezek közül is sokan fordulnak az árvaszék segítségéhez és örömmel mondhatom, hogy a városnak és a társadalomnak áldozatkészsége lehetővé teszi, hogy a szegedi árvaszék egy jelentkezőt sem kénytelen elutasítani kérelmével, sőt méltánylandó esetekben azok számára is jut segítség, akiknek az édesapjuk a harotéren van, tehát a szó hivatalos értelmében nem hadiárvaik.

— Épen most érkezett hozzám dr. Cicatricis Lajos főispánnak értesítése, hogy Zita királyné szeretetadományából hat láda cipő és egy láda ruhanemű kerül szétosztásra a szegedi hadiárvaik között. Ezeket a szeretetadományokat azonban csak a télen osztatom ki, amikor szerintem nagyobb lesz rájuk a szükség.

— A szegedi árvaszék természetesen nemcsak a társadalom adományaira van utalva. A gyámtartálék alap jövedelméből évente tízezer korona áll rendelkezésére,

ezenkívül két tíz-tízezer koronás alapítványunk van. Az egyiket egy szegedi kereskedő cég ajánlotta fel olyan hadiárvaik részére, akik a köteles-ipart akarják kitanulni, vagy mezőgazdálkává kívánják magukat ki képeztetni. Csodálatos, hogy — noha a pályázatot több ízben meghirdettem — eddig egyetlen hadiárva sem jelentkezett és így az alapítványt nem tudom rendeltetési céljára juttatni. Ugyanilyen a helyzet a Hangya szövetkezet ajánlatával szemben is. A Hangya szövetkezet ugyanis 4—5 szegedi hadiárvaikat hajlandó a szappanos mesterségre ingyenes ellátás mellett és arravalóság esetén felsőipariskolai továbbképzéssel is kitaníttatni, hogy a létesítendő nagy szappangyárban előmunkásoknak alkalmazza őket. Sürgető felhívásaimra ketten jelentkeztek, de az egyik meggondolta a dolgot. Pedig az a hadiárva, aki az ajánlatot elfogadta, nem fog ki a hálálkodásból jó sorsa miatt. Másiként nem tudom megmagyarázni ezt a dolgot, minthogy az anyák annyira ragaszkodnak árvaikhoz, hogy nem akarnak megválni tőlük még jövőjük érdekében sem. A hadi-

A forradalmi kormány eltér eredeti tervétől.

— Hans Vorst vezércikke a Berliner Tageblatból. —

A legújabb hírek ismét annak a bizonyosságai, mennyire szükséges a befolyó sürgöny anyaggal szemben a többszörösen ajánlott óvatosság. Teljes joggal azt lehetett himni, hogy a cár lemondása készpénznek vehető, mivel az angol alsóházban arról hivatalosan beszámoltak. Erre azonban Bonar Law egy újabb nyilatkozata következett, mely szerint csak a végrehajtóbizottság határozatáról van szó, amelyhez azonban a cár nem alkalmazkodott.

Ezt a tényt azután megerősítették azok a nyilatkozatok, amelyeket Miljukov, az új külügyminiszter a Havasnak és Reuternek tett Hangsúlyozza ezekben, hogy az új kormány nem állhat el attól a követelésétől, hogy a cárt letegye a trónról és a régensséget átruházza Alexandrovics Mihály nagyhercegre. A forradalmi mozgalom továbbterjedéséről Miljukov igen optimisztikusan nyilatkozik, de, az eddig rendelkezésünkre álló híradások szerint, csak nagy általánosságban. Mindenesetre feltűnő volt, hogy a Pétervári Távirati Ügynökség erről eddig nem adott le pontosabb adatokat. Miljukov nyilatkozataiból azonban mindenképpen az tűnik ki, hogy

magában a cári családban szakadás állott be.

Mert az mégsem hihető, hogy a forradalmárok Mihály nagyherceget az ő előzetes hozzájárulása nélkül kiáltották volna ki régensül.

Mindezeket a jelentéseket és nyilatkozatokat azután dementálja egy március 16-án nyilvánosságra bocsátott Reuter-sürgöny, amely állítólag Pétervárról érkezett és amellel bizonyodik, hogy a cár valóban Mihály nagyherceg javára köszönt le és a hadsereg főparancsnokságát ráruházta Nikolajevics Nikoláj nagyhercegre. De alig jutott nyilvánosságra ez a sürgöny, már akadt egy másik távirat, amely ugyancsak Pétervárról kelt és amely hivatalos orosz helyről származik. A Pétervári Távirati Ügynökség, amely az utóbbi napokban makacsul hallgatott, arról ad hírt, hogy a cár a hadsereg főparancsnokságát csakugyan Nikolajevics Nikolájra ruházta, de a trónról való lemondásra és a régensségre vonatkozóan igen

gondozó bizottság tanácsadására ebben a tekintetben üdvös hivatás vár.

— Ezeken kívül a szegedi árvaszéknek még van egy másik tízezer koronás alapítványa, amelyet a feloszlott Fehérkereszt tett a hadiárvaik javára és tízezer korona készpénz.

— Magával a szóban forgó miniszteri rendelettel nem mindenben értek egyet. Az a véleményem, hogy bár az országosan szervezett hadigondozói intézmény nagy javára lesz a hadiárvaik, hadiözvegyek és hadi-rokkantak ügyének, mégis jelentősebb eredménye lenne annak, ha a hadigondozó bizottságot hivatásos és fizetési pártfogókból alakítanák meg. Szerintem tíz hivatásos hadigondozó sokkal jobban el tudná látni az ügyeket. A fizetési pártfogókkal szemben a rendelkezési jog nem volna illuzórius. Ugy tudom, hogy e tekintetben magában a miniszteriumban is szétágazók a vélemények. De a rendelet kibocsátása után ez az észrevétel természetesen akadémikus jellegű. Most csak egy kötelessége van minden hivatott tényezőnek: szeretettel felkarolni a hadigondozás ügyét, amely nemcsak nemzeti feladat, hanem a nemzeti becsület kérdése is.

(d. d.)

érdekes adatai vannak. Miljukov odanyilatkozik, hogy a Mihály nagyherceg régensségére és Alexej nagyherceg trónörökösödésére vonatkozó nyilatkozata csak az ő „egyéni nézetét” tolmácsolja. Mivel Miljukov előzőleg bizonyára nem az „egyéni nézetének” akart kifejezést adni, hanem tényleg közölni, vagy legalább is olyant, amit befűtött ténynek tekintett, azt kell föltételeznünk, hogy itt valami szakadástól és egyenlenségről van szó és hogy a cár vonakodik a trónról lemondani. Bizonyára ez a felfogás volt a helyes. Egy később érkezett jelentés aztán azt bizonyítja, hogy a helyzet tisztázódott: a cár lemond a trónról öccse, Mihály nagyherceg javára.

Közben az új kormánynak a kiáltványa megjelöli azokat az alapelveket, amelyeknek a megvalósítása a közvetlen célja és azzal új nehézségeket tár fel, amelyeket le kell küzdenie, ha a helyzet ura akar maradni. A szigorúan demokratikus követelések, nevezetesen az általános választójog és az alkotmányozó gyűlésre vonatkozó, a belpolitika tekintetében erős kilendítést mutatnak a bal irányba, amire abból lehetett következtetni, hogy Kerenszki tagja az új kormánynak. A végrehajtóbizottság összeállítása sajnos még mindig nincs hivatalosan közzé téve és így kérdéses, helyet foglal-e benne a szociáldemokrata Cseidze, miként azt Stockholmból jelentették és van-e közvetlen befolyása az eseményekre. A munkáskörök közvetett befolyása már kilátszik az új kormányprogramból. Miután az ő segítségükkel szerezte meg a kormány a hatalmát, nyilvánvalóan kénytelen vele, hogy követeléseiket messzemenően tekintetbe vegye.

Fz azonban erősen veszélyezteteti a jobb oldal részéről az ország egyességét.

Nem szabad elfelejtenünk, hogy a haladó dumablokkot nem annyira pozitív program, mint inkább a szélsőséges, reakcionárius és bürokratikus uralom elleni ellenzés tartotta össze. A meghatározott követelésekre vonatkozó megegyezés tehát messzemenő engedelmények alapján és a kadét-párt közvetítő magatartása által vált lehetővé. Már a „parlamentáris kormány” követelése is megtört